

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

SÜRELİDİR

7/4945

SAYI : B.02.0.007.00/1982
KONU : Yazılı Soru Önergesi

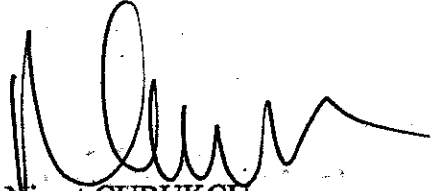
11.11.2008

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İLGİ: a) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'nın 22.10.2008 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/4945-8724/18528 sayılı yazısı.
b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nün 27.10.2008 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-92-52/4224 sayılı yazısı.

İlgi (b) yazı ekinde Bakanlığımıza gönderilen, İstanbul Milletvekili Sayın Ayşe Jale AĞIRBAŞ'ın Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği, Sayın Başbakanımızın da kendileri adına Bakanlığım koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını istediği 7/4945 esas no'lu yazılı soru önergesinin cevabı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Nimet ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı

Dağıtım:

Gereği :

- TBMM Genel Sekreterliği
(Kanunlar ve Kararlar Dai.Bşk.)
Ek: 1 Yazı (2 Nüsha)

Bilgi :

- Başbakanlık
(Kan.ve Kar.Gen.Müd.)
Ek: 1 Yazı

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN AYŞE JALE AĞIRBAŞ'IN
7/4945 ESAS NOLU SORU ÖNERGESİ CEVABIDIR**

Türkiye, 13 Nisan 1950 yılında üye olduğu Avrupa Konseyi'nin yanı sıra, 1963 Ankara Antlaşmasıyla başlayan Avrupa Birliği sürecinde, kadın erkek eşitliğini sağlamaya yönelik politikaları uygulayacağına yönelik taahhüt altına girmiştir. Avrupa Konseyi üyesi ve Avrupa Birliği'ne tam üye olmak için müzakerelerde bulunan bir ülke olarak kadınlarımızı yaşamın her alanına entegre etmek önceliklerimiz arasında yer almaktadır. Türk kadınına yüceltmeye ve toplumsal yaşama katkısını artırmaya yönelik Cumhuriyet'in ilanı ile başlayan sürecin bir sonucu olarak, kadınlarımız eğitim almaya, kendilerini geliştirmeye ve profesyonel meslekler edinmeye başlamışlardır. Ancak, kanunlar ve yönetmeliklerle desteklenen kadın hakları uygulamaları desteklenmediğinden Türk kadınının toplumsal yaşamda temsil oranı bugün bile yeterli düzeye erişememiştir. Bu bağlamda, ülkemizde eğitim, sağlık ve istihdam gibi temel göstergeler açısından Türk kadını hak ettiği konumda değildir.

SORULAR :

- 1) Ülkemiz kadınlarının eğitim seviyesini yükseltmeye yönelik çalışmalar nelerdir? Bu çalışmalarda ne gibi sonuçlar alınmıştır?
- 2) Kadınların parlamentodaki ve mahalli idarelerdeki temsilci sayılarını artırmak için ne tür çalışmalar yapılmaktadır?
- 3) Kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda hükümetin politikaları nelerdir? Alınan önlemler hakkında bilgi verir misiniz?
- 4) Siyasi partilerin ve kamuoyunun vardığı fikir birliği neticesinde, Meclis'te Kadın Erkek Eşitlik Komisyonu kurulması için verilen kanun tekliflerinin gündeme alınması konusunda hükümet olarak gerekli desteği verecek misiniz?

CEVAPLAR :

Eğitim temel bir insan hakkı olup, eşitlik, kalkınma ve toplumsal barışın sağlanıp sürdürülebilmesi için de gerekli bir koşuldur. Eğitim ve öğretim alanında tüm dünyada yaşanan hızlı ilerleme ve gelişmelere rağmen, dünyanın pek çok bölgesinde kadınların eğitimi hala bir sorun teşkil etmektedir. Ülkemizde de, eğitimin bir insan hakkı olduğu kabulünden hareketle bu sorunla mücadele edebilmek için çeşitli çalışmalar yürütülmektedir.

Ülkemizde, önceki dönem kalkınma planlarında olduğu gibi, 2007-2013 yıllarını kapsayan 9. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda, kadınların toplumsal konumlarının güçlendirilmesi ve eşit fırsatlardan yararlanmalarını sağlayabilmek üzere, eğitim seviyesinin yükseltilmesi ve kadınların okur-yazarlığının artırılması amacıyla projeler geliştirilmesi, 60. Hükümet Programı Eylem Planında ise, okullulaşma oranını ilköğretimde yüzde 100'e, mesleki ve teknik eğitim dahil olmak üzere ortaöğretimde yüzde 90'a çıkarılması hedeflerine yer verilmiştir.

Kadının eğitim düzeyinin yükseltilmesi yönünde başta Milli Eğitim Bakanlığımız olmak üzere diğer kamu kuruluşlarımızın, bu alanda çaba gösteren sivil toplum kuruluşlarının ve özel sektörün çalışmaları artarak sürdürülmektedir. Bu çalışmalar sonucunda, eğitim konusunda toplumun tüm kesimlerinde büyük bir duyarlılık oluşmuş ve bu duyarlılık medyanın da içinde yer aldığı ulusal kampanyalara dönüşmüştür. "Ulusal Eğitime Destek", "Haydi Kızlar Okula", "Kardelenler-Çağdaş Türkiye'nin Çağdaş Kızları" ve "Baba Beni Okula Gönder" kampanyaları beklenen etkiyi göstermiş ve kız çocuklarının okullaşma oranında önemli artışlar olmuştur.

Milli Eğitim Bakanlığınca, UNICEF'in desteği ile yürütülen "Haydi Kızlar Okula" kampanyası başlangıçta 53 ilde, daha sonra ise 81 ilimizde hayata geçirilmiştir. 2007 sonu itibariyle, Kampanya çalışmaları süresince okullaşmadığı tespit edilen 273.447 kız çocuğundan 239.112'si (% 87) okullulaştırılmıştır. Kampanya başlangıcından itibaren sürdürülen çalışmaları kurumsallaştırmak ve sürdürülebilir hale getirmek amacıyla 2008 yılı itibariyle yeni yaklaşımlar benimsenmiştir. İlköğretimde Çağ nüfusunun yüzde 100 okullulaştırılması için etkin stratejiler geliştirilmesine yönelik bu yeni yaklaşımların uygulamaya geçirilmesi ile günümüze kadar kaydedilen ilerlemenin daha da ötesine ulaşılacaktır.

Yine Milli Eğitim Bakanlığımızca, kırsal kesimde okulu bulunmayan köy ve köy altı yerleşim birimlerinde bulunan ilköğretim çağ nüfusu ile yoksul ailelerin çocuklarının ilköğretim hizmetlerine kavuşturulmasını sağlamak amacıyla yatılı ve pansiyonlu ilköğretim okulları açılmıştır. Ayrıca geleneksel kültürel uygulamaların kız öğrencileri okullardan uzak tuttukları Güneydoğu ve Doğu Anadolu Bölgelerinde, kız öğrencilerin okula devamlarının sağlanması amacıyla yatılı ilköğretim bölge okullarının (YİBO) sayısı ve okullardaki kız öğrenci kontenjanı artırılmıştır. Bunun yanında, Milli Eğitim Bakanlığı 2010-2014 Stratejik Planlamasında her ilde en az bir YİBO'nun "Kız YİBO"ya dönüştürülmesini planlanmaktadır.

Yatılı eğitim okullarının sayısının artırılmasının yanı sıra, ilköğretim kurumlarının 6, 7 ve 8. sınıfları ile genel ve meslekî teknik orta öğretim kurumları için bursluluk hizmetleri de verilmektedir. Bursluluk hizmetleri ile birlikte Sosyal Riski Azaltma Projesi (SRAP) kapsamında yürütülen Şartlı Nakit Transferi uygulaması ile, nüfusun en muhtaç kesimine dahil olan ailelerin çocuklarının temel eğitim hizmetlerine tam olarak erişimini hedef alan bir sosyal yardım ağı oluşturmak amacıyla Türkiye'nin her köşesinde şartlı nakit transferi kapsamında karşılıksız eğitim yardımları yapılmaktadır. Kız çocuklarının okullaşma oranları ile ilköğretimden ortaöğretime geçiş oranlarını artırmak amacıyla, kız çocuklarımıza ve ortaöğretimde devam eden öğrencilere verilen yardım miktarları daha yüksek tutulmuştur. İlköğretime devam eden erkeklere aylık 18 YTL, ilköğretime devam eden kızlara aylık 22 YTL, Ortaöğretime devam eden erkeklere aylık 28 YTL ve Ortaöğretime devam eden kızlara aylık 39 YTL tutarındaki ödeme "Kadının aile ve toplum içindeki konumunun güçlendirilmesi" amacıyla doğrudan annelere yapılmaktadır.

Okulu bulunmayan nüfusu az ve dağınık yerleşim birimlerinde bulunan ilköğretim çağındaki kız ve erkek çocuklar ile birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan okullarda bulunan öğrencilerin daha kaliteli eğitim-öğretim imkânına kavuşturulması, eğitimde fırsat ve imkan eşitliğinin sağlanması amacıyla, "Taşımalı İlköğretim Uygulaması" yürütülmektedir.

Kız çocuklarının okullaşmasını artırmak üzere sürdürülen okullaşma oranını direkt ve dolaylı olarak etkileyecek bazı projeler de yürütülmektedir.

Bu Projelerden biri, Milli Eğitim Bakanlığınca yürütülen yoksulluğu azaltmak için eğitim seviyesini artırarak en dezavantajlı kırsal kentsel ve gecekondu bölgelerinde nüfusun yaşam koşullarını geliştirmek, temel eğitimin dışında kalan

çocuklar, gençler ve yetişkinlerin kapsama alınmasını desteklemek, özellikle de kız çocukları ve kadınlar için yaygın-örgün eğitimin ortalama seviyesini artırmak amacıyla yürütülen "Temel Eğitime Destek Projesi" (TEDP)'dir.

Uygulamada olan bir diğer Proje, "Eğitime %100 Destek Projesi" ile devlet, özel sektör ve sivil toplum işbirliğinde okul binalarının, sınıf mevcutlarının, iç ve dış donanımların kalitesinde Avrupa Birliğinin standartlarına ulaşılması ve eğitimin her kademesinde okul, bina ve eğitim materyalleri gibi fiziksel ihtiyaçların karşılanması hedeflenmektedir. Bu amaçla okul yaptıranlara uygulanan %5'lik vergi indirimi %100'e çıkarılmıştır.

"Ulusal Eğitime Destek Projesi" kapsamında gerçekleştirilen okuma-yazma kurslarından en çok yararlanan kadın kursiyerlerdir. Kadınların toplumsal fırsatlardan eşit biçimde yararlanmalarının sağlanması ve kadının insan haklarının korunması ile kadına yönelik şiddetle mücadele konularında koruyucu, önleyici hizmetlerin yaygınlaştırılması amacıyla yürütülmekte olan; "Benim Ailem, Anne Çocuk Eğitim Programı ve Baba Destek Eğitim Programları" ile farkındalık yaratma ve zihniyet dönüşümünün sağlanması ile risk önlemeye yönelik eğitim faaliyetleri devam etmektedir.

Ayrıca, yetişkinlere yönelik program ve projeler de gerçekleştirilmiştir. Bunların başında "Anne-Baba-Çocuk Eğitimi Projesi" bulunmaktadır. Bu proje ile anne, baba ve çocukların eğitim ihtiyaçları tespit edilmekte ve bu ihtiyaçlar doğrultusunda düzenlenen eğitim programları ile toplumun bilinç düzeyinin geliştirilmesi ve statülerinin yükseltilmesi amaçlanmaktadır. Proje kapsamında 1998-2008 yılları arasında 2.149.370 kadın, 697.590 erkek olmak üzere toplam 2.846.960 kişi "Aile İçerisinde Şiddet, Aile Planlaması, Gençlerin Kötü Alışkanlıklardan Korunması, Töre Namus Cinayetleri, Kadına Karşı Şiddet, Çocuk İstismarı" vb. konularında eğitim verilmiştir.

Tüm bunların yanında, Millî Eğitim Bakanlığı ile Türkiye İş Bankası sponsorluğuyla ve Türkiye İş Kurumu, Sivil Toplum Kuruluşları desteğiyle yürütülmekte olan "Doğunun Parlayan Yıldızları Projesi" ile başta Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgeleri ile bu bölgeler dışında kalan ve fazla göç alan pilot olarak seçilen illerde, hayat boyu öğrenme ilkeleri doğrultusunda toplumu olumsuz etkileyen (töre, terör, göç vb.) olayların önüne geçebilmek için; kadınlarımızı ve genç kızlarımızı toplumsal sorunlara duyarlı, annelik ve kız kardeşlik yetilerini geliştirerek, onların sosyal statülerini yükselterek meslek sahibi olmalarının önündeki engelleri ortadan kaldırmak, eğitim ihtiyaçlarını karşılamak, eğitimlerinin sürekliliğini sağlamak ve eğitim sonrasında kariyer ve istihdam imkânlarını artırmak ve bölgesinde rol model olmalarını sağlamak amaçlanmaktadır.

En son uygulamaya konulan ve Başbakanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'ın eşi Sayın Emine ERDOĞAN'ın desteklerinde başlatılan kampanyalardan birisi de "Ana Kız Okuldayız Okuma Yazma Kampanyası"dır. Kampanya ile halen %19,6 olan kadın okumaz yazmazlık oranını ortadan kaldırmak amacıyla okuma yazma bilmeyen en az 3 milyon kadının okur yazar hale getirilmesi hedeflenmektedir.

Halk eğitimi ve mesleki eğitim merkezlerinde kadınların, mesleki eğitim kurs programlarından yararlandırılarak istihdam edilebilirliklerinin; ekonomik ve sosyal hayata katılımlarının artırılması ve gelir getirici meslek edinmelerinin sağlanmasına çalışılmaktadır. Kadınlar yetişkin eğitimi ile birlikte üretim de yaparak, ekonomik kazanç elde etmekte böylece ev hanımlığı rolü ile birlikte çalışan kadın olarak da aile bütçesine katkıda bulunmaktadır. İşlevsel yetişkin okur-yazarlık programı ile bu alandaki kursların yaygınlaştırılması, kadın ve kızlara yönelik mesleki eğitimin,

geleneksel alanların dışında çağın gereklerine ve istihdam ihtiyacına göre yeniden düzenlenmesi çalışmaları yapılmaktadır.

Türkiye'deki mesleki ve teknik eğitim sisteminin; sosyo-ekonomik ihtiyaçlar ve yaşam boyu öğrenme ilkeleri doğrultusunda, yüksek nitelikli ve performanslı ara kademe teknik insan gücünü yetiştirebilen, teknoloji geliştirilmesine ve üretimine yatkın bir biçimde uygulanmasını desteklemek amacıyla yürütülen "Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP)" kapsamında, MEB, TOBB, TİSK, Hak-İş, Türk-İş, TUSİAD, MEKSA Vakfı, TESK gibi sosyal ortaklarla işbirliği yapılmaktadır. Proje 30 ilde 145 pilot kurumda yürütülmektedir.

Cinsiyetler arası eşitliğin temelini, toplumda mevcut olan fırsatlardan kadınlarla erkeklerin eşit yararlanma olanaklarının varlığı oluşturmaktadır. Ancak ülkemizde yasal alanda kadın erkek eşitliği sağlanmış olmasına karşın kadınlar ve erkekler arasındaki geleneksel rol paylaşımındaki eşitsizlik, kadınların erkeklerle birlikte kaynaklardan ve kalkınmadan eşit yararlanmalarının önünde engel teşkil etmektedir. Yasal alanda sağlanan eşitliğin uygulamada eşitlik sağlayamadığının en somut göstergesi kadının parlamento ve mahalli idarelere kadının düşük katılımıdır.

Bu çerçevede, toplumsal cinsiyet eşitliğinin geliştirilmesi ve dolayısıyla kadının parlamento ve mahalli idarelere katılımının artırılması için zihniyet dönüşümünün sağlanması amacıyla Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından 2005 yılı Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali İşbirliği Programı kapsamında, Türkiye'de kadınların toplumsal fırsatlardan erkeklerle eşit biçimde yararlanmalarının sağlanması ve kadının insan haklarının korunması hedeflerine dönük olarak "**Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Geliştirilmesi Projesi**" yürütülmektedir. İki bileşenden oluşan Projenin birinci bileşeni "Kurumsal Kapasitenin Güçlendirilmesi Eşleştirme Projesi", ikinci bileşeni ise "Kadına Yönelik Aile İçerisi Şiddetle Mücadele Projesi"dir.

Hollanda Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı ile Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmekte olan "Kurumsal Kapasitenin Güçlendirilmesi Eşleştirme Projesi" ile, ülkemizde toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili farkındalığın artırılmasına katkıda bulunmak ve daha fazla kadının toplumsal cinsiyet eşitliği politikalarından faydalanabilmesini amaçlanmıştır. Avrupa Komisyonu'nun toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili yönergelerinin gerekliliklerinin yerine getirilmesine katkı sağlamak da projenin hedefleri arasında yer almıştır.

Proje kapsamında, toplumsal cinsiyet eşitliğinin ana plan ve programlara yerleştirilmesinin sağlanabilmesi için kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerine yönelik "Eğiticiler Eğitimi" programı, politika oluşturulması aşamasında katkı sağlayacak olan kamu kurumlarında görevli politika uzmanlarının toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda bilgilendirilmesini ve bu konuda farkındalıklarının artırılmasını amaçlayan "Uzmanlara Yönelik Eğitimler", Belediye Başkanları, Başkan Yardımcıları ve Kamu kurum ve kuruluşlarının üst düzey yöneticilerine yönelik Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Seminerleri gerçekleştirilmiştir.

Yine Proje kapsamında, "Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Yaygınlaştırılması Ulusal Eylem Planı" hazırlanmıştır. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planında (2008-2013) yer alan Yetki ve Karar Alma Mekanizmaları bölümünde "Yetki ve karar alma süreçlerinde kadın temsiliyetinin artırılması için farkındalık yaratılacak, bilgi ve bilinç düzeyi artırılabilecektir." ; "Kadınların siyasal hayata katılımı ile yetki ve karar alma süreçlerinde yer almasına katkıda bulunacak düzenlemeler yapılacaktır." ve "Kamu politikaları kadın-erkek eşitliğini sağlar hale getirilecektir." hedefleri yer almaktadır. Bu

hedeflere ulaşmak için "Parlamentoda, yerel yönetimlerde ve muhtarlık görevlerinde kadınların yer almasının önemi hakkında kamuoyunun bilgilendirilmesi"; "Kadınların parlamentoda ve yerel yönetimlerde temsilini artırmak üzere tüm toplumsal tarafların katılacağı tartışma ortamlarının oluşturulması ve çıktıların topluma duyurulması" ; "Yerel yönetimler kapsamında ülkemizde sayısı 40 civarında olan kadın meclisi sayısının artırılması ve bu meclislerde alınan kararların uygulamaya yansıtılmasının sağlanması" ve "Çalışma hayatında yönetici konumundaki kadın sayısının artması için gerekli desteğin sağlanması" gibi stratejiler benimsenmiştir.

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından, Avrupa Komisyonu'nun mali katkısı ve Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'nun (UNFPA) teknik desteği ile yürütülmekte olan **"Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Projesi"** çerçevesinde **"2007-2010 Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı"** hazırlanmış ve yürürlüğe girmiştir. Ulusal Eylem Planı'nda belirlenen altı hedeften ikisi "kadının sosyo-ekonomik konumunun güçlendirilmesine yönelik düzenlemeleri yapmak ve uygulanmasını sağlamak ve toplumda farkındalık yaratmak ve zihniyet dönüşümünü gerçekleştirmektedir.

Bu çerçevede, siyasal yaşama katılımı en önemli engel olan toplumdaki zihniyet yapısını dönüştürmek üzere toplumsal farkındalık yaratılması, kadının sosyo-ekonomik olarak güçlendirilmesi, yönetici konumundaki kadınların sayısının artırılması için destek sağlanması, kadının toplumsal yaşama katılı önündeki en önemli engellerden olan sosyal destek hizmetlerinin makul ücret karşılığında verilmesi, bakım evleri ve kreşlerin sayısının artırılması için kamu ve özel sektör desteğinin sağlanması, kadının çalışma hayatına girişte ve çalışma hayatında karşılaştığı her türlü ayrımcılığa karşı gerekli önlemlerin alınması gibi faaliyetler gerçekleştirilecektir.

Kadının güç ve karar mekanizmalarına katılımının artırılmasına hizmet edecek bir diğer proje, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) arasında 2006-2010 yılları arasında sürdürülmek üzere geliştirilen Türkiye 4. Ülke Programıdır. UNFPA Türkiye 4. Ülke Programı "Üreme Sağlığı", "Toplumsal Cinsiyet" ve "Nüfus ve Kalkınma Stratejileri" olmak üzere üç bileşenden oluşmaktadır. Bunlardan Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün yürütücü kuruluş olduğu Toplumsal Cinsiyet bileşeni kapsamında; kadınlara yönelik siyasi ve bütçesel taahhütlerin artırılması ve sosyal sektörde bunu sağlayacak yasa, politika, plan ve bütçelerin benimsenmesi ve etkin bir şekilde uygulanması, gerek ulusal, gerekse yerel seviyelerde kadın ve çocukların haklarının korunmasının, güçlendirilmesinin ve raporlanmasının sağlanmasına yönelik kapasitelerin artırılması ve kadınların haklarına yönelik raporlama, şikayet ve uygulama sistemlerinin geliştirilmesi hedeflerden bazılarını oluşturmaktadır.

Diğer taraftan, Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde, kadın erkek eşitliğini sağlamaya yönelik bir Fırsat Eşitliği Komisyonu kurulması amacıyla 09.04.2008 tarihinde Fırsat Eşitliği Komisyonu Kanun Teklifi Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunulmuştur.

Kadınların toplumsal yaşama tam ve eşit katılımının sağlanması için yürütülen bu çalışmaların başarısı ilgili tüm tarafların top yekün bir seferlik ve kararlılıkla koordinasyon ve işbirliği içerisinde çalışmalar yapması ile mümkündür. Bu çerçevede Genel Müdürlüğün 2004 yılında yürürlüğe giren 5251 sayılı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Teşkilat Yasasının 15. ve 16. maddeleri gereğince, kamu kurum ve kuruluşları ile üniversite ve sivil toplum kuruluşu temsilcilerinin katılımıyla "Kadının

Statüsü Danışma Kurulu oluşturulmuştur. Danışma Kurulu bugüne dek dört toplantı gerçekleştirmiştir.

Ayrıca, Türkiye'nin "Binyıl Kalkınma Hedefleri Raporu"nda kadınların durumunu güçlendirmek ve toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak başlığı altında Türkiye'de kadınların siyasal karar alma sürecinde yeteri kadar temsil edilmediği belirtilmiş olup toplumsal cinsiyete duyarlı ve toplumsal cinsiyet dengesini gözetken kanunların oluşturulması; ailede iş yerinde, politik ve sivil haklarda, sosyal ve kültürel hayat içerisinde eşitlik elde edebilmek için öncelikli stratejinin her iki cins için eşit haklar ve fırsatların tanımlanarak yürürlüğe konulması gerektiği vurgulanmıştır.

Sonuç olarak siyasi pozisyonlara daha fazla kadının aday gösterilmesi gereği yakın zamanda daha yüksek bir farkındalıkla değerlendirilmekte ve Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün gerek doğrudan, gerekse işbirliği içerisinde yürüttüğü çalışmalar sonucunda sağlanan gelişmeler, kadınlarımızın Parlamento ve mahalli idarelere katılımı da dahil olmak üzere kadının yaşamın her alanına tam ve etkin katılımını sağlayacaktır.

Kadına yönelik şiddet 21. yüzyılda da tüm dünyada ekonomik, sosyal ve coğrafi sınır tanımaksızın varlığını sürdürmektedir.

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de bu olgu, mücadele edilmesi gereken ciddi bir toplumsal sorun olarak varlığını sürdürmektedir.

Bu bağlamda, Hükümetimizin kadına yönelik şiddetin kabul edilemez olduğuna dair kararlılığı ile, başlattığı çok yönlü ve topyekün seferberlikle, bu konudaki çalışmalar son yıllarda giderek hız kazanmış; kadına yönelik şiddet olgusunun görünürlüğünde ve bu konudaki toplumsal farkındalıkta gözle görülür bir artış sağlanmıştır.

Kadın ve çocuklara yönelik şiddet hareketlerinin önlenmesi amacıyla çok önemli bir adım, 2005 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde oluşturulan "Töre ve Namus Cinayetleri ile Kadınlara ve Çocuklara Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi" Komisyonu çalışmalarının sonucunda, konuya ilişkin alınabilecek önlemleri belirleyen kapsamlı bir rapor hazırlanmasıyla atılmıştır.

Meclis Araştırma Komisyonu'nun Raporu Hükümetimizce de benimsenerek bu konuda alınacak önlemlere ilişkin öneriler ve bundan sorumlu kuruluşlar 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile belirlenmiştir.

Söz konusu Genelge ile kadına yönelik şiddet ve töre/namus cinayetleri konusunda koordinatör kurum olarak Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü belirlenmiştir. Genel Müdürlük söz konusu koordinasyon görevi çerçevesinde çalışmalarını yürütmekte, koordinasyon görevini sürdürmektedir.

Bu çerçevede;

- 2006/17 Sayılı Başbakanlık Genelgesinin; B "Kadınlar ve Çocuklara Yönelik Şiddet Hareketleri ile Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesine İlişkin Alınacak Tedbirler" bölümü Hizmet Kurumları başlığı altında yer alan "11. Kadından Sorumlu Devlet Bakanlığı koordinasyonunda bütün kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteleri, sivil toplum kuruluşlarını, özel sektör ve yerel yönetimleri de kapsayacak "2006-2010 Kadına Yönelik Şiddetin önlenmesi Eylem Planı" hazırlanmalı ve uygulamaları takip edilmelidir." tedbir gereğince; "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı", kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, üniversiteler ve kadın alanında çalışmalar yürüten sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin katılımı ve işbirliği ile Kadının

Statüsü Genel Müdürlüğü'nün koordinasyonunda hazırlanmış ve yürürlüğe girmiştir.

Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle mücadele çerçevesinde hazırlanan Ulusal Eylem Planı, Kısa (2007 – 2008), Orta (2007 – 2009) ve Uzun vade (2007 – 2010 ve sonrası) olmak üzere üç uygulama dönemini kapsamaktadır. Bu planın amacı, ülkemizde aile içinde kadına yönelik her türlü şiddetin ortadan kaldırılması için gerekli önlemlerin tüm tarafların işbirliği ile belirlenmesi ve uygulamaya konulmasıdır.

Ulusal Eylem Planı ile yasal düzenlemeler, toplumsal farkındalık ve zihinsel dönüşüm, kadının sosyo-ekonomik durumunun güçlendirilmesi, koruyucu hizmetler, tedavi ve rehabilitasyon hizmetleri ve sektörler arası işbirliği olmak üzere 6 temel alanda iyileştirmeler hedeflenmektedir. Hedeflerin uygulanmasında ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği kuruluşlarına çeşitli sorumluluklar verilmiştir.

- Genelgenin "B. Kadına Yönelik Şiddet Konusundaki Çözüm Önerilerinin Yaşama Geçirilmesinde Koordineli Çalışması Gereken Kurumlar" ana başlığı, Eğitim alt başlığının 6.maddesinde *"Sağlık görevlileri, yargı mensupları, kolluk kuvvetleri, öğretmenler, sosyal hizmet uzmanları, psikologlar, çocuk gelişimi uzmanları, ve diğer meslek gruplarının lisans ve hizmet içi eğitim programlarında kadına yönelik şiddet konusu yer almalıdır"* tedbiri yer almaktadır.

Bu çerçevede, şiddet mağduru kadınlar için ilk adım başvuru yerleri olan polis merkezlerinde çalışan yaklaşık 40.400 Emniyet Teşkilatı personeline yönelik kadına karşı şiddet, aile içi şiddet, toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi, şiddet mağdurlarına yaklaşım tarzı, 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun ve diğer ilgili kanunların uygulanması konularında farkındalık ve duyarlılığı artırmak için hizmet içi eğitim projesi yapılması amacıyla Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ve İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü işbirliğinde hazırlanan ve söz konusu eğitimin esaslarını belirleyen "Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesinde Polisin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Eğitimi Projesi Protokolü" 26.12.2006 tarihinde dönemin İçişleri Bakanı Sayın Abdülkadir AKSU ile tarafımca imzalanmıştır.

Eğitim Programı iki aşamalı olarak tasarlanmıştır. Birinci aşamada; yaklaşık 270 eğiticinin tamamlanmıştır. İkinci aşama kapsamında ise; söz konusu eğitici kadro tarafından şimdiye kadar polis merkezlerinde ve karakollarda çalışan yaklaşık 35.000 emniyet teşkilatı personelinin eğitimi tamamlanmış olup yıl sonu itibarıyla 40.400 personelin eğitiminin tamamlanması beklenmektedir.

Şiddet mağduru kadınlarımız için yardım alabilecekleri hizmet alanlarının en önemlilerinden biri de sağlık hizmetleridir. Bu çerçevede, şiddet mağduru ve risk altındaki kadınlara sunulan sağlık hizmetleri prosedürlerinin belirlenmesi ve buna uygun olarak eğitim programlarının düzenlenmesi amacıyla, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ile Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü işbirliğinde yürütülecek olan "Kadına Yönelik Aile, İçi Şiddetle Mücadelede Sağlık Personelinin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Eğitimi Protokolü" Sağlık Bakanı Prof. Dr. Sayın Recep AKDAĞ ile tarafımca 3 Ocak 2008 tarihinde imzalanmıştır.

2 yıl süre ile uygulanacak Protokol kapsamında gerçekleştirilecek eğitim programlarında öncelikle 500 eğiticinin yetiştirilmesi, ardından da sahada çalışan 75.000 sağlık personeline ulaşılması hedeflenmektedir. Eğitimler

sonucunda 81 il sağlık m¼d¼rl¼đ¼ y¼neticileri ile birinci, ikinci ve ¼¼¼nc¼ basamak sağlık hizmeti sunan kurum ve kuruluşlarda (hastane, sağlık ocağı, ana ¼ocuk sağlık aile planlaması merkezi, vb.) ¼alıřan doktor, hemşire, ebe ve diğer sağlık personelinin kadına y¼nelik aile i¼i şiddetle m¼cadelede duyarlılığının artırılması; mesleki beceri ve eğitim formasyonunun geliştirilmesi ama¼lanmaktadır. Bu ¼er¼evede Haziran 2008 tarihi itibariyle başlatılan eğitici eğitimlerinde 363 sağlık personelinin eğitimi tamamlanmıştır.

- Genelge'de yer alan *"7. Kadının Stat¼s¼ Genel M¼d¼rl¼đ¼ koordinat¼rl¼đ¼nde bir Kadına Y¼nelik şiddet İzleme Komitesi kurulmalıdır."* tedbiri gereğince; Kadının Stat¼s¼ Genel M¼d¼rl¼đ¼ koordinat¼rl¼đ¼nde kamu kurum ve kuruluşları, ¼niversiteler ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin katılımı ile *"Kadına Y¼nelik şiddet İzleme Komitesi"* oluşturulmuş, Başkanlığımda ger¼ekleřtirilen Komite toplantılarında, sorumlu kuruluşlar ve ilgili kuruluşların kadına y¼nelik şiddeti ¼nleme konusunda hassasiyet ve duyarlılık i¼erisinde başlattıkları ve y¼r¼tmekte oldukları ¼alıřmalar paylaşılmış, gelecek d¼neme ilişkin g¼r¼ř ve ¼neriler ifade edilmiştir.
- Başbakanlık Genelgesi ¼er¼evesinde, halkın konuya ilişkin bilincin ve farkındalığın y¼kseltilmesi ve bilgilendirme yapılması amacıyla;
- Kadının Stat¼s¼ Genel M¼d¼rl¼đ¼ tarafından, Avrupa Komisyonunun mali katkısı ve Birleşmiş Milletler N¼fus Fonunun teknik desteği ile y¼r¼¼t¼lmekte olan *"Kadına Y¼nelik Aile i¼i şiddetle M¼cadele Projesi"* kapsamında, *"aile i¼i şiddete maruz kalan veya risk altındaki kadınlara hizmet sunan kamu kurum ve kuruluşlarının kapasitelerinin bilgilendirme yoluyla artırılması"* amacıyla Gaziantep'te; şanlıurfa'da ve Trabzon'da *"Kadına Y¼nelik Aile i¼i şiddetle M¼cadele"* il toplantıları d¼zenlenmiřtir.
- Genelge'nin B B¼l¼m¼, Hukuk alt başlığı altında yer alan *"4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun'un 1. maddesinde ge¼en "kusurlu eř" ibaresinin "şiddet uygulayan birey" şeklinde d¼zeltilmesi; hakim anılan yasa kapsamında h¼kmedebileceđi tedbirlere ilişkin olarak yasanın 1. maddesinin (f) bendinde ge¼en "ortak konut" ibaresinin yanına "veya şiddete maruz kalan bireyin işyerine gelmemesi" ibaresinin de eklenmesinin, ayrıca 4320 sayılı Kanunun korunma kapsamına mahkemece ayrılık kararı verilen veya yasal olarak ayrı yaşama hakkı olan eşlerden birinin veya ¼ocuklarının da dahil edilmesinin ve mahkemenin vermiş olduğu tedbir h¼km¼n¼n infazına ilişkin icra işlemlerinin de har¼tan muaf tutulması y¼n¼nde yasal d¼zenleme yapılmasının uygun olacağı d¼ř¼n¼lmektedir"* tedbiri uyarınca, Kadının Stat¼s¼ Genel M¼d¼rl¼đ¼n¼n koordinat¼rl¼đ¼nde 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanuna ilişkin ¼nemli ¼alıřmalar ger¼ekleřtirilmiřtir. Bu ¼er¼evede;
 - 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı uygulamadan kaynaklanan eksikliklerin giderilmesi amacıyla Kadının Stat¼s¼ Genel M¼d¼rl¼đ¼n¼n koordinat¼rl¼đ¼nde ilgili kamu kurumlarının, Ankara Barosunun ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin katılımı ile hazırlanmıştır. Kanun Tasarısı T¼rkiye B¼y¼k Millet Meclisi Genel Kurulda g¼r¼ř¼l¼p kabul edilmiş olup 04.05.2007 tarihinde y¼r¼rl¼đ¼ye girmiştir.
 - Yapılan değişiklik ile şiddet olgusu geniş yorumlayarak aile i¼i şiddet yalnızca eşler arası şiddet olarak algılanmaktan ¼ıkarılmıř, aynı ¼atı altında yaşamayan; boşanma veya ayrılık nedeniyle ayrı konutlarda bulunan bireyler ve evli olmalarına rağmen fiilen ayrı yaşayan aile

bireyleri ve çocuklar da aile içi şiddete maruz kalabildiklerinden, aile içi şiddet mağduru kapsamında değerlendirilmişlerdir.

- Değişiklik ile Anayasanın "Ailenin Korunması" başlıklı 41'inci maddesinin Devleti, özellikle ananın ve çocukların korunmasını sağlamakla yükümlü kılmasına dayanılarak, şiddet uygulayan bireyin herhangi bir rahatsızlığının bulunup bulunmadığı hususunun tespiti ve tedavisi ile uyguladığı veya uygulayacağı şiddetin ortadan kaldırılması amacıyla; "Bir sağlık kuruluşunda muayene veya tedavi için başvurma" tedbiri düzenlenmiştir. Kanun kapsamındaki başvurular ve verilen kararların infazı için yapılan icrai işlemlerin harca tabi olmayacağı da değişiklikle gelen yenilikler arasında yer almaktadır.
- 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanunun Uygulanması Hakkında Yönetmelik ise yine Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün koordinatörlüğünde, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının ve sivil toplum örgütlerinin hukukçu temsilcilerinin katılımlarıyla hazırlanmış ve 1 Mart 2008 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Yönetmelik ile 4320 sayılı Kanun'da yer alan tedbirler ayrıntılı olarak düzenlenmiş; aile içi şiddet, ihbar ve şikayet gibi kavramlara açıklık getirilmiş; nafaka ve tedbir kararlarının yerine getirilmesi ve usul işlemleri de kanun uygulayıcılara ve vatandaşlara yol gösterecek şekilde ele alınmıştır.
- Genelge'nin B Bölümü, Hizmet Kurumları alt başlığında yer alan "*bir hizmet ağı oluşturulması*"na ilişkin 12. tedbir çerçevesinde ise, Genel Müdürlükçe yürütülmekte olan "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Projesi" kapsamında çeşitli çalışmalar yürütülmektedir. Bu kapsamda, "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Kurumsal Mekanizmaları ile Hizmet Sunum Modeli ve Eğitim Programları" hazırlanması hedefi ile şiddet gören ya da risk altındaki kadınlara yönelik hizmet sunum modeli geliştirilmesi, bu modele göre hizmet sunacak sosyal hizmet uzmanları, sağlık personeli, güvenlik/kolluk kuvvetleri, yasa uygulayıcılar, medya profesyonelleri ve STK'ların ilgili kişileri için eğitim programları hazırlanmıştır ve eğitici eğitimleri gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Bu kapsamda ayrıca;
 - Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Adalet Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, Adli Tıp Kurumu Başkanlığı temsilcilerinin katılımıyla "Aile İçi Şiddet Gören ya da Risk Altında Olan Kadınlara Hizmet Sunan Kurumlar Arası İşbirliği ve Eşgüdüm" toplantıları gerçekleştirilmiştir.
 - Avukatların ve stajyer avukatların eğitim programlarının tasarlanması ve geliştirilmesi için çalışmalar sürdürülmektedir.
- Genelge'nin B Bölümü Hizmet Kurumları alt başlığı altında yer alan "*toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimleri*"ne ilişkin 10. tedbir gereğince;
 - Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından 2005 Yılı Türkiye-Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali İşbirliği Programı çerçevesinde Hollanda Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı ile birlikte yürütülmüş olan Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Gerçekleştirilmesi Eşleştirme Projesi kapsamında; Toplumsal cinsiyet eşitliğinin ana plan ve programlara yerleştirilmesine ilişkin eğitimlerde kullanılmak üzere, toplumsal cinsiyet eşitliği el kitabı hazırlanmıştır. Ayrıca, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerden yaklaşık 100 kişinin katıldığı "Eğiticiler

Eğitimi" programı gerçekleştirilmiştir. Toplumsal cinsiyet eşitliği politikalarının etkili bir şekilde uygulanması hedefi doğrultusunda kamu kurum ve kuruluşlarının üst düzey yöneticileri ile belediye başkanları, belediye başkan yardımcıları ve diğer üst düzey yöneticilere yönelik olarak Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Seminerleri düzenlenmiştir. Ayrıca, politika uzmanlarının toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda bilgilendirilmesi ve bu konuda farkındalıklarının artırılması hedeflenerek gerçekleştirilen "Uzmanlara Yönelik Eğitimler" tamamlanmıştır. Gerçekleştirilen tüm eğitimler sonucunda toplam 783 kişiye ulaşılmıştır.

Bu çalışmaların yanı sıra Genelge'de belirlenen sorumlu kuruluşlar ve işbirliği kuruluşlarının Genelge kapsamında gerçekleştirdikleri faaliyetlere ilişkin bilgileri üçer aylık periyotlar halinde izlenerek Başbakanlığa sunmaktadır. Bugüne dek sekiz dönem raporu yayınlanmıştır.

Ayrıca, Genel Müdürlük tarafından, Başbakanlık Genelgesi'nin uygulanmasında taraf olan kişi/kurum ve kuruluşların bilgilendirilmesi amacıyla, anılan Meclis Araştırma Komisyonu Raporu kitap olarak basılmış olup dağıtımı yapılmaktadır.

Konuya ilişkin ulusal mekanizma olan Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından, kadına yönelik şiddet konusunda yürütülen çalışmaların bir kısmı da, 2005 yılı Türkiye-Avrupa Birliği (AB) Katılım Öncesi Mali İşbirliği Programı çerçevesinde, Avrupa Komisyonu'nun mali katkısı ve Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'nun (UNFPA) teknik desteği ile yürütülmekte olan "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Projesi" kapsamında gerçekleştirilmektedir.

Proje kapsamında gerçekleştirilen önemli çalışmalar şunlardır:

- 25 Kasım "Kadına Karşı Şiddete Son Uluslararası Günü" nedeniyle toplumsal duyarlılığı ve farkındalığı artırmak amacıyla Ankara Kızılay Metrosu'nda, Kasım 2007'de "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddete Son" standı oluşturulmuş, konuya ilişkin bilgilendirici materyallerin dağıtımı yapılmış ve hazırlanan spot filmler gösterilmiştir. Yine etkinlikler kapsamında hazırlanan billboard, afiş ve broşürlerin tüm valilik ve belediyelere dağıtımı gerçekleştirilmiştir.
- Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Projesi kapsamında; 4320 sayılı Kanunla düzenlenen, üçüncü şahısların başvurusu ile şiddet uygulayan şahsa karşı gerekli tedbirlerin alınacağı hükmüne dikkat çeken, şiddet mağdurunun devletin koruması altında olduğuna, şiddete maruz kalan bireyin çaresiz olmadığına vurgu yapılan ve "Kadına yönelik aile içi şiddet suçtur. Göz yumma sessiz kalma" mesajının verildiği 2 adet spot film hazırlanmış, tüm ulusal ve yerel kanallara gönderilmiş, gösterilmesi sağlanmıştır.
- "Medyada Aile İçi Şiddet Araştırması"nın ilk aşaması olan Gazete Haberlerinde Aile İçi Şiddet çalışması tamamlanmış; Hürriyet Gazetesi'nin CNN Türk, Çağdaş Eğitim Vakfı ve İstanbul Valiliği ile birlikte sürdürdüğü Aile İçi Şiddete Son Kampanyası kapsamında 7-8 Aralık 2007 tarihinde düzenlenen "Aile İçi Şiddete Önlemekte Medya'nın Rolü Konferansı"nda sunulmuş ve ayrıca çalışmanın medyada yer alması sağlanmıştır.
- Geleceğin medya profesyonellerine toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik aile içi şiddet konularında farkındalık kazandırılmasını amaçlayan "Toplumsal Cinsiyet ve Medya" atölye çalışmaları, ilki 28 Ocak-1 Şubat,

ikincisi 30 Haziran-5 Temmuz 2008 tarihlerinde olmak üzere, Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi işbirliğiyle gerçekleştirilmiştir.

- Yerel medya kuruluşlarının kadına yönelik şiddetle mücadeledeki rolleri ve sorumlulukları hakkında duyarlılıklarının geliştirilmesini amaçlayan "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadelede Yerel Medya Çalışanlarının Rolü ve Haber Yazma Atölye Çalışması" Ankara, İzmir, Şanlıurfa, Gaziantep, İstanbul ve Trabzon'da gerçekleştirilmiştir.
- Adalet Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, Adli Tıp Kurumu Başkanlığı temsilcilerinin katılımıyla, Ankara'da "Aile İçi Şiddet Gören ya da Risk Altında Olan Kadınlara Hizmet Sunan Kurumlar Arası İşbirliği ve Eşgüdüm" toplantıları gerçekleştirilmiştir.
- "Kadın Sığınmaevi Altyapı Standartları ve Alternatif Yönetim Modelleri Belirlenmesi" hedefi kapsamında bir Sığınmaevi Kılavuzu Taslağı hazırlanmıştır.
- Kasım 2007'de, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, belediyeler, üniversitelerden temsilcilerin katılımı ile "Kadına Yönelik Şiddet Eğitim Programı" düzenlenmiştir. Söz konusu Program ile katılımcılara; şiddetin tanımı, türleri, mağdura etkisi, ve mağdura sunulan hizmetleri de içerecek şekilde, şiddette ilişkin temel bilgi ve becerileri kazandırmak amaçlanmıştır.
- "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele Ulusal Veri Tabanı ve Bilgi Sistemi Geliştirme Çalışması: Durum Değerlendirme ve Türkiye İçin Model Önerisi Nihai Raporu" hazırlanmıştır.
- Haziran 2008'de, Ankara'da aile içi şiddete maruz kalan veya risk altındaki kadınlara konukevi/sığınmaevinde sunulan hizmetlerin, bu yerlerde çalışan yöneticiler ve çalışanlarca değerlendirilmesi ve yönetimin geliştirilmesi amacıyla "Sığınmaevleri/Konukevleri Yönetim Geliştirme Çalıştayı" gerçekleştirilmiştir.
- Şiddete maruz kalan ya da risk altında olan kadınları; yasal hakları, danışmanlık, koruma ve diğer hizmetleri alabileceği yerler hakkında bilgilendirmek amacıyla hazırlanan ve 25 000 adet basılan "Aile İçi Şiddetle Mücadele El Kitabı"nın dağıtımı ilgili tüm kurum ve kuruluşlara yapılmıştır.
- Kadına yönelik aile içi şiddetle mücadelede topyekûn bir zihinsel dönüşümü sağlamayı amaçlayan bir İletişim Stratejisi oluşturulmuştur.
- Ekim 2008'de "Aile İçi Şiddetle Mücadelede Avukatlar İçin Eğitici Eğitimi" gerçekleştirilmiştir.
- "Aile İçi Şiddetle Mücadele Temel Eğitimi: STK Gönüllüleri için Eğiticilerin Eğitimi Programı"nın Eylül 2008'de, Ankara'da gerçekleştirilmiştir.
- Ekim 2008'de Ankara'da Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadelede sivil toplum kuruluşları için "Medya ile Etkin İletişim" başlıklı bir günlük atölye çalışması gerçekleştirilmiştir.
- 15 Ekim 2008 tarihinde Ankara'da kadına yönelik aile içi şiddetle mücadele sürecine erkeklerin katılımının önemi ve sağlayacağı yararların ele alındığı "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Erkek Katılımı" konulu Konferans yaklaşık 350 kamu kurum-kuruluş temsilcisinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Söz konusu Konferans'ta, dünya genelinde erkeklerin dahil olduğu en büyük etkinlik olan Beyaz Kurdele Kampanyası'nın kurucularından Michael Kaufman ana konuşmacı olarak yer almıştır.

- Kolaylaştırıcılığını Michael Kaufman'ın yaptığı "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Erkek Katılımı Atölye çalışması kamu kurum kuruluşları, üniversiteler, sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.
- Kadına yönelik aile içi şiddeti izlemek ve aile içi şiddetle mücadele etmek için göstergeler belirlenebilmesi amacıyla ilk kez ülke genelinde kadına yönelik şiddetin kaynağı ve türleri nelerdir sorusuna yanıt verecek olan büyük ölçekli "Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Ulusal Araştırması"; 3 Aralık 2007 tarihinde başlamıştır. Alan Araştırmasının tamamlanmasının ardından sonuçlarının, TÜİK "Resmi İstatistik Programı" kapsamında resmi veri olarak değerlendirilmesi hedeflenmektedir.

Yine Genel Müdürlük tarafından; 25 Kasım 2004 tarihinden bu yana Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu işbirliğinde yürütülen "Kadına Karşı Şiddete Son Kampanyası" çerçevesinde; toplumsal farkındalık ve duyarlılığın artırılması amacıyla çalışmalar yürütülmektedir. Kampanya çerçevesinde gerçekleştirilen önemli birkaç çalışma şu şekildedir:

- Erkeklerin bilinçlendirilmesine ilişkin farkındalık yaratma, duyarlılık artırma amacıyla Türkiye Giyim Sanayicileri Demeği ile işbirliği yapılarak, firma/marka-fiyat etiketlerinin yanında "Kadına Karşı Şiddete Son" ifadeli etiketlerle satışa sunulması sağlanmış ve "25 Kasım-Kadına Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılması Uluslararası Mücadele Günü" haftasında mağazalarda ve alışveriş merkezlerinde kadına karşı şiddete son konulu vitrin afişleri kullanılmıştır.
- Kadına yönelik şiddet, töre/namus cinayetleri konusunda toplumumuzda duyarlılık yaratmak amacıyla Ankara ve İstanbul Büyükşehir Belediyeleri ile başlatılan işbirliği sonucunda, "Kadına Karşı Şiddete Son" konulu afişler hazırlanmıştır. Bu afişler 25 Kasım haftasında Ankara ve İstanbul'un çeşitli semtlerindeki billboardlarda sergilenmiştir.
- Kadına karşı şiddetin önlenmesi için kamuoyunda farkındalık yaratma ve toplumsal duyarlılığın güçlendirilmesi amacıyla bu önemli toplumsal soruna dikkat çekilmesinde geniş halk kitlelerine ulaşabilmesi yaklaşık 60 saniye süren bir spot film çekilmiştir. Söz konusu spot filmin ulusal televizyon kanallarında ve yerel televizyon kanallarında yayınlanmıştır.

Bu çalışmaların yanı sıra;

- Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yapılan kadın çalışmalarının bölgeye kazandırdığı değerlerin anlatılması ve yöre halkının bilgilendirilerek projeye katkılarının sağlanması amacıyla Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ile TRT arasında Protokol kapsamında, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yaşayan kadınları hedef kitle olarak ele alan "Suç Bende Değil" isimli 6 bölümlük belgesel programın çekimleri tamamlanmıştır. Belgeselin ilk bölümü Ekim 2008'de TRT GAP TV'de yayınlanmıştır.
- Kadına karşı şiddetle mücadelenin önemli bir parçasını teşkil eden erkeklerin konuya duyarlılığını arttırmak amacıyla, vatani görevini yapmakta olan er ve erbaşlara yönelik "Yurttaşlık Sevgisi" dersi kapsamında; kız çocuklarının okullaşması, kadın-erkek eşitliği, kadının insan hakları, kadına yönelik şiddet, töre ve namus cinayetlerinin önlenmesine ilişkin konuların yer aldığı eğitim materyalleri, CD ve afişler Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce hazırlanarak 600 garnizona iletilmiştir. Bu kapsamda, her yıl yaklaşık 450.000 erkeğin konuya ilişkin bilgilendirilmesi amaçlanmaktadır.

- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü ile Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'nun birlikte yürüttüğü 4. Ülke Programı çerçevesinde; Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'nun teknik ve finansal desteği ile "Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesinde Din Görevlilerinin Rolü ve Uygulanacak Prosedürler Eğitimi Projesi", Diyanet İşleri Başkanlığı personeline yönelik olarak gerçekleştirilecektir. Eğitimler kapsamında başta Ankara Aile İrşat ve Rehberlik Bürosu Görevlileri olmak üzere Ankara ilindeki bütün din görevlilerinin; "toplumsal cinsiyet eşitliği, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasını engelleyen geleneksel kabuller, kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddet, şiddet mağdurlarına yaklaşım tarzı, şiddetle ilgili yasal mevzuat ve genelgeler," konularında eğitilmesi amaçlanmaktadır. Bu çerçevede, Aralık 2008'de, Ankara'da 2 pilot eğitim gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.
- Diyanet İşleri Başkanlığının hizmet içi eğitim programları çerçevesinde personeline yönelik olarak gerçekleştirdiği seminerde, Genel Müdürlük yetkililerince "Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün Görev, Yetki ve Sorumlulukları", "Kadın Hakları Açısından Yeni Türk Medeni Kanunu", "Töre ve Namus Cinayetleri" ve "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği" konularında eğitim verilmiştir.
- Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı ile yapılan işbirliği çerçevesinde Belediyeye ait 12 adet Hanımlar Lokalinde her hafta bir lokalde olmak üzere yaklaşık 500 kadına yönelik "Kadının İnsan Hakları, Kadına Yönelik Şiddet ve Yasal Gelişmeler" konularında seminerler düzenlenmiştir.

Bu çalışmaların yanı sıra 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi kapsamındaki sorumlu ve ilgili tüm taraflarca da önemli çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Konuya ilişkin hizmet içi eğitim-panel-konferans-seminer düzenlenmesi, kadınların sosyo-ekonomik konumlarını güçlendirmeye dönük çeşitli kurslar açılması, gezici anaokulu projeleri yürütülmesi, camilerde, kadına karşı şiddet ve töre/namus cinayetleri konusunda vaazlar verilmesi, hutbeler okutulması, bu çalışmalara örnek olarak gösterilebilir.

Tüm bu çalışmalardan anlaşılabileceği üzere, kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, ilgili kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşlarıyla topyekün bir mücadeleye devam edilmekte, kadının aile içinde ve toplumsal yaşamdaki statüsünün yükseltilmesi konusunda ve töre ve namus cinayetleri, kadına yönelik aile içi şiddet konularında toplumda yerleşik ön kabullerin veya geleneksel anlayışın tersine çevrilmesi amacıyla toplumun bilinç düzeyi, duyarlılığı ve farkındalığının artırılmasına yönelik etkili ve başarılı çalışmalara kararlılıkla devam edilmektedir.

Tüm taraflarca yürütülen bu çalışmaların yoğunlaşarak devam etmesinde, Hükümetimizin kadına yönelik şiddetin kabul edilemez olduğuna dair kararlılığının rolü açıkça görülmektedir.

Saygılarımla.

Nimet ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı